

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Julius' 7-dikén 1818.

B é t s.

Felséges Urunk és Aszszonyunk e' hónap' 3-dikán a' magok Dalmátziába tett utozásokból, kivánt jó egészségben vissza érkeztek, 's egyenesen Badenbe szállottak-meg, a' hova az azt megelőzőt napon Mária Ludovika Fő Hertzegaszszony ő Felsége, a' Pármai, Piaczentzai, és Guestallai Hertzegaszszony is megérkezett vala.

O l a s z O r s z á g.

Pármából így irnak: — „Minekelőtte Mária Ludovika Fő Hertzegaszszony ő Felsége Pármai Hertzegaszszony, Jun. 24-dikén, hogy Béts mellett lévő Baden városába mennyen, a' maga fő városából útnak indult volna, Lord Burghershnek, Olaszországi külömbkülömb Udvarokhoz 's ő Fő Hertzegaszszonyságához 's Felségéhez is rendkívül való követségbe küldettelve lévő Anglus Követnek, közönséges audientziát adott. Ő Felsége September' első napjaiban ismét visszavaráttatik Pármába. Mint a' Pármai Udvari újságlevelek is jelentik, az ő Felsége' távolléte alatt a' külömbkülömb fő hivatalok' Elölülőjik fogják a' közönségesebb tárgyakat folytatni: a' fontosabbak pedig ő Felségéhez küldettnek helybehagyás végett. Innét kilátzik, így szoll a' tudósító, hogy nintsen fundamentuma azon híreknek, mellyeket némely újságlevelek az ezen Hertzegségekkel eshető változásra nézve elterjesztettek.

Junius' 16-dikán házossági kötés tétetett Modenában, a' Luccai Hertzegné ő Felsége' (a' Hetruriai volt Királyné) fja Károly Aloysius, és a' Sárdinai Király' leánya Mária Theresia között.

N a g y B r i t a n n i a.

A' Londoni levelekben ilyen nevezetetske újság fordul elő Sz. Ilona szigetéről: — „Surrey nevű hajó, melly Jun. 15-dikén érkezett-meg Angliába, oly hírt hozza Sz. Ilona szigetéről, hogy Aprilis' közepe' táján, midőn ő ezen szigetet oda hagyta, oly szorosán tilalmaztatott a' szigettel való minden közösülés, hogy ahoz közelíteni is telyességgel nem lehetett. Conqueror nevű lineahajó szüntelenül alá 's fel tsavargott a' sziget körül, hogy az odaérkezhető hajósokat, kik még ezen új rendelésről semmit se tudtak, megintse. Ezen új és szoros tilalomra gyanithatóképpen a' szolgáltaott okot 's alkalmatosságot, hogy egy hajós legény, a' ki régebben hadi hajón szolgált, azolta pedig hogy a' békesség helyre állott egy Indiai kereskedő hajón szolgál, nem régen Napkeleti Indiából Európa felé evezvén 's Sz. Ilonához kikötvén, oly vakmerő próbát mert tenni, hogy éjtzakának idején a' hajót oda hagyván a' sziget mellé uszott, ott a' kősziklákra feimászott, magát a' Bonaparte tselédjeihez, kikkel azon Northumberland nevű lineahajón, mellyen Bonapartét oda vitték, 's a' mellyen akkor ő is szolgált, megbarátkozott volt, belép-

ta, azokkal (mint némelyek erőssítik a' konyhában) jól evett ivott, 's még azon éjjel a' hajójára ismét vissza uszott. — Azt is közönséges levelekben olvastuk, hogy Hudson Lowe, a' sziget' Kormányozója, ugyan ezen történetre nézve protestált volna a' maga Udvaránál, hogy ha az ő vigyázása alá bízott Foglyot nagyobb vigyázat alatt tartatni meg nem engedik, úgy ő nem felelhet, hogy el nem lopják.

A' Londoni levelek egyéb eránt most majd tsak a' képviselők' választásának környülállásaival vannak tele. Ezek oly zürzavarosan vannak külömbkülömb napokon költ újságokban elő adva, hogy valósággal remek munka lenne, megérthető tarlózást tsinálni belőlök... Próbáljuk - meg még is: —

Hunt a' főbb figurázó ember, ki, mint már jelentettük, Westminsteri képviselővé szeretné magát választatni. Junius' 16-dikán czédulákat osztatott ki barátjai által, mellyekben meghívta a' választó jussal bíró polgárokat, hogy azon napon három meghatározott helyeken és időben gyülekezzenek össze, hogy beszédekintézhessen hozzájuk. A' Sz. Johani parokhiabélieket punktó 12 órára az úgynevezett régi kastély' udvarára, a' Sz. Jamesieket két órára a' Watterloo' piatzára, a' Sz. György parokhiájához tartozókat pedig a' Hannovera' piatzára, hívta - meg. — A' Watterloo' piatza éppen a' Régens Princz lakóháza előtt lévén, azt kérdik azok az irók, a' kik Huntnek nem barátjai, hogy valyon mire célzott ő azzal, hogy a' Királyi kastélyhoz ily közel rendelte ezen gyűlést, holott törvény is van arra, hogy a' Királyi lakóhelyekhez ily közel efféle lármás gyűléseket tartani ne lehessen? — osztán azon egy napon Londonnak három piatzain tartani gyűlést, 's egyik piatzrol a' másikra, lármás proczessióval, 's orálva, menni! — A' nép 1-

gyedfél órakor már öszszegyülekezve várta az első piatzon az Orátort (Huntnek már most közönségesen tsak Orátor nevet adnak, 's minden érti, kiről van szó). Végre ő is megjelenvén, a' kastély' folyasójára állott - ki a' nép' elejébe. Egész teste fel volt czifritva pántlikával. Egy czimborássa mindenütt veres zászlót vitt előtte, mellyen ily irás volt: Közönséges Voksolási Jus! — Beszédében efféléket mondott: Ő tsak azért állott - ki, még a' választás' idejének elkövetkezése előtt a' nép' elejébe, hogy azt előre is tudósítsa affelől, hogy ő mind azok ellen szembe fog szállni, kik a' közönséges választási jusnak behozattatását ellenzik. Nem teszen ő úgy, mint némelyek szoktak tenni, hogy magokat fére vonván, magok helyett mások által intéztetnek beszédek a' néphez, 's mint, egy bizonyos alkalmatossággal Foks is tselekedett volt, a' ki magát az alatt falun elrejtván, a' maga tréfálkodójára vagy Bajazzójára, Sheridanra bizta, hogy fetsegjen a' néphez. — "Már most (így végezte Hunt szavait) innét a' Watterloo' piatzára menek: de nem azért, hogy a' Királyságnak valami nyughatatlanságot okozzak, hanem tsak azért, hogy ott a' szabad emberek' jusaikat proklamáljam. Ha az, a' ki ezen piatzon lévő házban lakik, a' maga ablakába megjeleni akar (már megjegyzettük, hogy ezen házban a' Régens Princz lakik), majd valami újságot fog hallani, tudni illik igasságot. Nem kell tovább megszenvedni, hogy 154 helységi-voks-vásárlók, a' kik helységekről helységekre járnak, 's pénzen bizonyos személyek' számára, hogy parlamentum' tagjaivá választathassanak, voksokat vásárlanak, a' nemzet' jusait bitangolják. Lord Castlereagh, Lord Sidmouth, 's ezeknek trombitájok vagy alakoskodójok (moriójok, Hanswurstjok) a' tisztelt Canning György úr, mint

piotzák, kiszívták a' nép' pénzt; 's ők ezen munkát tovább is folytatni fogják, valameddig kéntelenítettnek nem fognak azt félbe hagyni.“ — A' Ministeri Kurir, a' ki ezen dolgokat beszéli, azt jegyzi-meg, hogy a' Hunt' egyéb motskolódásainak előhordásával, mellyekkel beszédjei tele voltak, a' maga leveleit begazolni nem akarja. — „Mi, így szoll ezen Kurir, akkor hagytuk oda az Orátort, mikor legjobban ordított: de alig voltak 100 halgatóji. Az egész Ország efféle mozgásban van, melyből meg lehet itélni, hogy mi lenne annak a' következése, ha ezek a' választások minden esztendőben történnének. De távol légyen, hogy mi ezen nyilatkoztatás által gyaláznunk akarnók azt, hogy a' nép ekképpen kinyilatkoztathatja, a' mi szívében fekszik; sőt inkább sajnállanók ezen alkalmatosságnak nemlétét. Hogy a' polgároknak ily nagy soksága a' maga jusait gyakorolhassa, a' nélkül, hogy a' közönséges életnek sorompóji, rekeszejei között ki ne lépjenek, a' lehetetlenség.“ —

Hunt a' maga egy piatzrol másra tartott sétálásait 's orálásait későn estve végezte - el. Utozásokban is folytatta beszédét. Egy fiakert, egy egész fedelű üveg ablakú szekeret, oly módon elkészítettek vala számára, hogy, mint prédikáló széknek oly hasznát vehesse. A' fedele' tetejét levették, 's ő az ülésre felállván, fenn a' fejit kidughatta, 's két kezeivel kikönyökölvén, onnét kedvire gestálhatott. Innét köszöngetett - ki a' fejével jobbra balra a' néphez. Két jó barátjai, egy 'Sidóférjfiú 's egy halkalmárné, Czimmeres béroldruhába öltözködve, a' szekere előtt, a' maga két fiai pedig, tetőtől fogva talpig felpántlikázva, két felől a' szekere mellett mentek. Útjában ismét hozzá kezdett a' Ministerek ellen való motskolódáshoz: — „Ő, úgy mond, tudja, hogy Lord Castlereagh, és a'

Kintstár' Cancellarius Vansittart urak, a' nép' zsebéből másfél millió font Sterlinget huztak - ki 's dugtak oda a' Princznek.“ — Ezen szavak ott helyben mindjárt egy kis tsete patéra adtak alkalmatosságot. Valaki a' halgatók között így szollott: Hunt ur! nem igaz, a' mit monda. — Uram! így felelt Hunt, az ur nagy gaz ember. — A' másik: mutassa-meg hát Hunt Uram, a' mit mondott. — Ismét mondom, felelt Hunt, hogy az Ur nagy gaz ember, 's toldásúl, hogy az ur a' Régens Princz' kuktája (szakáts-inasa). — Az Orátor azonban egy intést tévén a' szekér' tetejéről, erre, valami huszig való tenyeres talpas segédjei belé akartak avatkozni a' disputázióba, hanem szerentsére a' másik rész' barátjai is számosan találván ott közel lenni. a' Hunt' körmös segédjeit hátra nyomták. — Ezért megsomorodván Hunt abba kereste 's találta némünémü vigasztalását, hogy a' rajtatörténő sok méltatlanságokért panaszkodott. Egyebek között még az a' firkáló Uj-Times' írója is ki kellni mérészlett ellene, őtet 's a' társait, azért, hogy nem igen fényes ruházatjuk van, rongyos kánáliknak merte nevezni: de várjon, mert majd megperli ő - kelmét; úgy mérészlett szollani rolla, mint egy kerkedeken hazug emberről, lázzasztórol, 's több effélék. — Ilyen foglalatosságokkal tölt - el késő estvig az idő, a' mikor a' nép között némely jobb barátjai kiválván, magokat az Orátor' szekerebe befogták, 's őtet szállására hazavontzolták.

A' választás' munkája Westmisterben Junius' 18 - dikán kezdődött - el. Az olyan helyeken, hol a' választó gyűlések tartatnak, előre orálószéket szoktak készíteni, 's nagy jegyző könyvet nyitnak, melybe a' kándidatusok' neveiket 's naponként azt is beírni szokták, hogy melyikre hányan voksoltak, míg végre

néhány napok' mulva a' leszen képviselő, ki az utolsó napon legtöbb voksot talált. — A' Westminsteri nép a' mondott napon jó reggel öszszegyülekezvén, legelőbb is Sturch nevű polgár állott-fel, 's Burdettet jóvállotta hogy váloszszák, ki a' múlt Parlamentumban is Westminsteri képviselő volt: hanem a' Hunt' barátjai felkiáltván, nagyon motskolták Burdettet, hogy nem elég jó ember arra, hogy nép' képviselője lehessen. Azután maga Hunt kezdett beszélleni, 's vetélkedő társának gyalázásán, 's maga ditsérésén kezdette beszédét, mint az ily emberek szoktak tselekedni. — „Az én Collegám Sir Francis Bourdett, így beszéllt Hunt, úgy megalatsonyította magát, hogy én az ő felemelésére le nem bortsátanám magamat. A' mi ellenben engem' illet, engem' semmi nem ijeszt; a' Ministerek köszörülhetik a' magok hegyes tőreiket 's elegyithetik a' mérget, hogy magokat üldözéseimtől megszabadíthassák, mint nékiek tettik: de engem' soha reá nem vesznek tsak egy lépésnyi hátrálásra is.“ — Ezen szókra így kiáltott-fel valaki a' tolongó halgatók közül: — „Hunt, fizesd-meg adosságaidat!“ — De hiszem, megfizetek én; mert a' Birák arra minket minnyájunkat kényszerítenek. Hanem te, te nem egyéb vagy egy gyáva kémnél (így felelt Hunt).

Hunt után hajós Kapitán Maxwell ment-fel az Orátori székbe, tsinos tengeri tiszti ruhával 's czimerekkel ékeskedve. Eleinten úgy látszott, hogy kedvelli a' nép, hanem Hunt éppen eleibe állván, sárral hajgálta. Maxwell ezzel semmit nem gondolván, azt mondta nevetve, hogy sokszor állott az ellenség előtt, de ilyen golyobisokat még soha se' lövöldöztek reá. Örvendett, hogy az esztendő 365 napjai közzül éppen azon, u. m. Jun: 18-dikán kezdődött-el a' választás' munkája, melly a' Waterloo-i utközet' nevezetes napja, és arra

emlékezteti őtet, hogy az ehez hasonlító ditsősleges tengeri verekedésekben, a' mellyek Abukirnál 's Trafalgarnál történtek, ő is ditsősleges részt vett. — Vévén azonközben a' Hunt' barátjai eszekbe, hogy a' népnek a' Maxwell beszédje tettzik, az egygyik közzülök, egy Harley nevű ekképpen szólott: — „Üzzétek-el a' Kapitányt; ő a' tyrannusokat az idegen országok' megköztözésében segítette, 's már most a' mi országunkat is szeretné lántzra tenni.“ — A' Kapitány ismét hozzá fogott a' beszéuhez, effélet mondván, hogy ő nem a' zaboiatlan népnek, hanem tsak az igaz Britannus embereknek votumaikat keresi 's több effélék — de oly nagy lárma támadott, hogy leszállani kénteleltetett az Orátori székről.

Hunt itt is az említett fiaker kotsival jelent volt meg, 's már most azt parantsolta a' kotsinak, hogy hajtson az I-ső Károly álló-képihez, a' hova megérkezrén, ezen piatzon egy pohár sert ivutt, 's így beszéllt: — „Látjátok Barátim, esztendő telt-el, hogy ennél több sert nem ittam; érettetek tselekedtem, hogy nem ittam; mert felingerlett az a' mértékfelett való adó, mellyet ezen italra rendelték; tegyetek ti is úgy mint én; ne igyatok sert; így legjobban megtréfálhatjátok az Országlószéket. De mitsoda is ezen ital, mellyet nekünk ily drágán adnak? Cassia, Laudanum, és egyéb méreg lé; ennek segedelme ália is megmenteni akarnák magokat töllünk.“ — Ezen beszéddel úgy feltüzelt Hunt a' nép' salakjának elméjét, hogy mint 16-dikban tett volt, most is ki akarta fogni szekere elől a' lovakat, de ezt most meg nem engedte az Orátor, kinyilatkoztatván, hogy többé meg nem fogja engedni, hogy érette az emberek barmokká tegyék magokat, hanem ezen túlló háton fog az efféle parádékon megjelenni, hogy többé egy Anglusnak se'

jusson eszibe, hogy az ő szekere' elejébe kösse magát. — Ezen beszédet nem folytathatta Hunt tovább, mert az esső megeredvén széllyel kergette a' halgatókat.

Megjegyzésre méltó, hogy Londonban egyszersmind négyféle választás van munkában, vagy más szókkal: a' városnak három olyan részei vannak, melyek között mindenik néhány tagokat választ és küld a' Parlamentum' alsó házába: egygyik a' City vagy a' régi belső város, másik Westminster, a' harmadik Southwark, külső városok. A' negyedik, melynek számára hasonlóképpen Londonban esik a' választás, Middlesex Grófság, melyben London városa fekszik.

A' választás munkája Jun. 18-dikán kezdődvén-el, 22-dikén el kell annak végződnie. — A' lármázás és zsibongás az egész országban ekképpen foly ezen választás' napjain. Azonban nem hallatik, hogy sehol valami véres verkedés történne, pedig, a' mi nagyon méltó a' megjegyzésre, a' választás ideje alatt a' katonaságnak el kell távoznia a' választás' helyeiről, 's ezen helyeken mutatni se' szabad semmi fegyvereseknek magokat.

P r u s z s z i a.

A' Berlini újságokban ilyen rendelkezés jött-ki az Orvosokra 's kézi orvosokra nézve: — „A' Magnetizálásra nézve ismét arra a' rendelkezésre emlékeztetnek az Orvosok 's kézi Orvosok, a' melly tavaly Febr. 7-dikén közönségessé tétett, úgy mint, hogy a' Magnesezési orvoslás tsak törvényesen megvizsgáltott 's alkalmasoknak találtatott Orvosoknak engedjék-meg. Azok az Orvosok, kik magokat ezen orvoslásnak mód-

jára adják, köteleztetnek foglalatosságoknak előmeneteléről minden fertály esztendőben tudósítani az előjárókat, 's minden észrevételeiket, mellyeket ezen orvoslás mellett tesznek, pontosan feljegyezgetni 's beküldeni. Költ Jun. 18-dikán 1818-ban.

D á n i a.

Itt kemény parantsolat jött-ki, hogy a' Dániai közönséges levelek a' Dániával barátságban élő idegen Hatalmasságokrol ne tsak magok semmi eredeti motkolódásokat 's egyéb illetlenségeket ki ne adjanak, hanem az efféléket még más újságlevelekből is ki ne nyomtassák; mert ezen utolsó tselekedeteikért is éppen úgy számadásra vonattatnak 's megbüntettetnek, mint az elsőért.

N é m e t O r s z á g.

A' Német Szövetség' Gyűlése előtt most két igen nevezetes tárgy vétetett megfontolás alá, úgy mint a' Nyomtatásbéli szabadságnak 's a' már kinyomtatott könyvek' utánnanyomtatása' állapotjának meghatároztatása.

M e g j e g y z é s.

T. Mikolai István úr, ki a' Gazdasági Laistrom' Liber Rationum etc. kiadásáról szolló Előfizetési tudósításában, Pesten, az előfizetésnek bevételére, T. Trattner János könyvnyomtató urat nevezte valaki, jelenti, hogy ezen érdemes úr azt sok foglalatosságai miatt fel nem válolhatván, azok, kik a' nevezett munkára előre béfizetni akarnak, ne terheltessenek a' kihirdetett előfizetési summát T. Eggenberger Jó's ef könyváros úrnál tenni-le.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —

Jul. 3-dikán 243⁵/₈ — 4-dikén 243 — 6-dikán 244 — forintot.

A' Marhahúsnak fontja Bétsben, Juliusra, 27 krajtzáron hagyatott.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

P o s o n y.

Itt, az Evangelika vallástörténők' Durán innen lévő Supevintendenciájának Liceumában Sz. János havának 22-dik napján tartatván a' főbb iskolabéli gyakorlás, 476-ton találtattak a' nagyobb és kisebb iskolákba-tartozó ifiak, kiknek jó előmenetellel tett magok megkülönböztetése egyéb tudományokra nézve is, de különösen azért nevelte a' tanítók's igazgatók' érdemeiket, 's az által örvendezettette a' jelenlévő atyákat és hallgatókat leg inkább, hogy a' hazai nyelvben tett gyakoroltatássoknak is szép próbájit mutatták, mint az itt következő Conspéctus nyilván bizonyítja. Ditséret érte az érdemes Professor Uraknak! —

A Po'sonyi kisdéd Magyar nyelv gyakorlás öröminnepen a' társok által közönségesen élő szóval mondandó Munkák tárgyai Rák-Havának 23-dik napján 1818.

A' társok illy rendel tesznek Orátori gyakorlást.

1. Skita Mihály

Tsak addig él a' Nemzet, míg a' nyelve él. Folyóbeszédben beköszönt.

2. Pongrátz Antal.

A' barát után való sóhajtás. Alkeus mértékein.

3. Papp Jó'sef.

Az idő mindent meg-emészt. Folyóbeszédben.

4. Szártóri Károly.

Első Ferentz Királyhoz. Hatos Verseken.

5. Ásbóth Gergely.

Az élet' örömei. Folyóbeszédben.

6. Tessedik Ferentz.

Az Isten. Alkeus mértékein.

7. Dedinszky Lajos.

A' Tavasz. Folyóbeszédben.

8. Karcsay Antal.

Hunyady Jánoshoz. Sapphó mértékein.

9. Pongrátz Ferentz.

Várna szemlélese. Folyóbeszédben.

10. Karcsay Sigmund.

Élnek még Magyarok. Sapphó mértékein.

11. Kubinyi László.

Szép a' Hazáért meghalni. Folyóbeszédben.

12. Gödör Lajos.

Szebb a' Hazáért élni. Alagyas Verseken az Öröminnepen befejezi.

* * *

Magyar Ország' nevezetesebb buza' piatzain ekképpen állott a' külömbkülömb gadona Posonyi mérőjének arra Junius közepe' táján:

Baján: buza $4-4\frac{2}{3}$, elegyes $3\frac{1}{2}$, ro's 3, árpa 2, zab 2, kukuritza 2 forint.

Essegén: buza $3\frac{1}{2}-5$, elegyes 3, árpa 3, zab 2, kukuritza $2\frac{1}{2}$ forint.

Pétsén: buza $3\frac{1}{2}-3\frac{3}{4}$, elegyes 3, ro's $2\frac{1}{2}$, árpa $2\frac{1}{3}$, zab $2\frac{1}{4}$, kukuritza 3 forint.

Nagyváradon: buza 6—7, elegyes 5, ro's $4\frac{1}{2}$, árpa 5, zab $1\frac{3}{4}$, kukuritza $4\frac{1}{2}$ forint.

Miskoczon: buza 6, ro's 4, árpa 3, zab $1\frac{3}{4}$, kukuritza 3 forint.

Győrött: buza 5—6, elegyes $4\frac{1}{4}$, ro's 3, árpa $2\frac{3}{4}$, zab $3\frac{3}{4}$, kukuritza 4 forint.

Szegeden: buza 4, árpa $3\frac{1}{4}$, zab $2\frac{1}{2}$ forint.

Nagyszombathban: buza 6— $6\frac{1}{3}$, elegyes $4\frac{1}{4}$, ro's $4\frac{1}{2}$, árpa $3\frac{1}{4}$, zab $2\frac{1}{2}$ forint.

Veszprémben: buza $4\frac{1}{2}-5$, elegyes 3, ro's $2\frac{1}{2}$, árpa $2\frac{1}{4}$, zab $2\frac{1}{4}$, kukuritza $2\frac{1}{2}$ forint.

T O L D A L É K

a' lefolyt Fél-esztendőbéli Magyar Kurirhoz —

Bétsből, Pénteken, Julius' 3 - dikán 1818.

B a v a r i a.

Mint annak idejében feljegyzettük, a' Bavariai Constitúzióhoz néhány E d i c t u m o k voltak foglaltatva X Toldalékokban, mint bizonyos §-soknak magyar-
zatjaik. — *1-ső Toldalék, a' IV-dik Titulus 1-ső §-sához. Edictum az Indigenatusrol.* — 1. §; Hogy valaki Bavariában minden polgári magános és közönséges jusokkal élhessen, arra *indigenatus* kívántatik, mellyet születés, vagy pedig felvétetődés (naturalizáltatás) által lehet kapni. 2. §; A' ki olyan *indigena* apától vagy anyától vette származását, kik közül valamelyik a' gyermeknek születésekor már *indigena* volt, az *indigena*. 3. §; Felvétetés által *indigena*vá leszen, a) minden idegen aszszony-
személy ha Bavarus férjfiuhoz menyen feleségül; b) minden idegen, a' ki Bavariába bevándorol, ott megtelepedik, 's megmútatja, hogy az idegen alattvalósági személyes lekötetés alól feloldoztatott; c) minden, a' ki arra nézve a' Királytól Dekretumot kap. 4. §; Tsak az által, hogy valaki Bavariában fekvő jószágot bír vagy használ, vagy fabrikát avagy kereskedést állit-fel, vagy is valamelyikben részes, a' nélkül, hogy annak módja szerint megtelepedne 's lakossá lenne, nem kap *indigenatus*ságot. 5. §; Hasonlóképpen nem lehet jussok az *indigenatus*sághoz azon idegeneknek, a' kik a' tudományokban, mesterségekben, 's egyéb művekben való tökéletesülés, vagy valami magános szolgálat avagy egyéb foglalatosság végett Bavariában tartózkodnak, a' nélkül, hogy annak módja sze-

rént megtelepednének, vagy lakosokká lennének, így szintén az olyan személyek sem', a' kik más Fejedelmek birtokába esett tartományainkban lakván, fenn nem tartották vagy tartják azon jusaikat, hogy a' tett egygyezések' ereje szerint visszavándorolhassanak. 6. §; Elveszti az *indigenatus*ságot, a) a' ki, Királyi különös engedelem nélkül idegen országi *indigenatus*t nyer, vagy megtart, b) a' ki kivándorol, c) az olyan Bavariai aszszony-
személy, a' ki idegen országi lakoshoz menyen feleségül. 7. §; Az *indigenatus*ság oly feltétel, melly nélkül Kir. Udvari fő hivatalt, polgári szolgálatot, katonai fő rangot, egyházi hivatalt vagy papi jövedelmet (prébendát) kapni, és semmi Státuspolgári jussal élni, nem lehet Bavariában. 8. §; Az ezen utolsóval való élhetéshez megkívántatik még, a) hogy az ember törvényes telyes kort érjen, b) ingatlan jószágot, interesjövedelmet, vagy valamely adózó keresményt birjon, avagy közönséges hivatalt viseljen, c) 's az idegenekből lejendő *indigena*kra nézve még az is, hogy az országban hat esztendőt töltsenek-el; némelly különös és nevezetesebb jusokkal való élhetések, a' Constitúzióban befoglaltatott különös törvények által is meghatározottak. 9. §; Tsak az a' Bavarus jut az országban tökéletes Státuspolgári politikai állapotra, 's vehet Constitúzió szerint való részt a' Rendek' gyűlésében, ki a' feljebb felhordott feltételeknek eleget tett. 10. §; Elvész a' Státuspolgárság, a) ha az *indigena*ság elvész, b) ha valaki Királyi különös engedelem nélkül külső Hatalmasságoknak szolgálatjába lépik, aoktól fize-

tést, penziót, vagy tiszteleti czímet elfogad; ide tartoznak különös büntetési esetek is; c) ha valaki polgári módon meghal. 11. §; Azok a' Bavarus alattvalók, kik Királyi különös engedelem mellett idegen szolgálatra lépnek, kötelesek lesznek; a) hazájokba azonnal visszatérni, mihelyest, vagy egyenesen hozzájuk intéztetett parantsolat, vagy pedig közönséges Rendelés által meghivattatnak; b) azon idegen Hatalmasságnál, kinek szolgálatjára állani akarnak, a' szolgálati hitet oly fenntartással tenni le, hogy hazájok ellen szolgálni soha nem fognak, c) hazájokba különös meghivattatás nélkül is azonnal visszatérni, mihelyest az a' Hatalmasság, kinél szolgálatot válloltak vala, Bavaria ellen háboruba elegendik. 12. §; A' Bavarus alattvalók, idegen országokban birhatnak és szerezhetnek magoknak jószágokat, 's kereskedési fabrikai intézetekben is részesülhetnek, csak semmi oly feltétel ne legyen ezen dolgokkal összekötve, melly az ő folytában való ott lakásokat kiváná, 's az ő Bavariai alattvalói tartozásaikban rövidséget okozna. 13. §; Idegen országi alattvalók birhatnak Bavariában fekvő jószágokat, 's ezekre való tekintetben ők az úgynevezett *Forensisek* kötelességeiket tartoznak teljesíteni. 14. §; Azon főbb rangú urakra nézve, kik a' magok lakásokat a' Német Szövetséghez tartozó vagy az azzal békességben élő Státusokban választják, a' Királyi Nyilatkoztatásokban kifejeztetett minden jusok fenntartatnak. 15. §; De viszontag ők is, mint minden *Forensisek*, tartoznak: a) az ő jószágaikon fekvő minden terheket és kötelességeket, Bavaria' törvényeivel megegyezőleg hordozni, b) ezen terhekre és kötelességeiknek teljesítésekre nézve, magok helyett személyviselőt, 's a' Feudális jószágokra nézve oly *Feudalis* urat rendelni, a' ki Bavarus alattvaló legyen; c) ugyan ők továbbá, nem csak vagyoni

hanem személyes ügyeikre nézve is, 's nem csak a' Királyi Fiscus hanem a' Bavarus magános alattvalók által is megpereltethetnek, a' mennyiben az ő Bavariai jószágaik az elveszthető pernek tárgyára nézve elégséges lehet, vagy ha a' vélek perlekedő rész ezen jószágokkal megelégszik. Egyéb állapotjokra nézve úgy tartatnak a' *Forensisek*, mint idegenek. 16. §; Az idegeneknek azokkal a' magános polgári jusokkal való élés engedtetik Bavariában, mellyek azon Státusban, a' hova egy illy idegen tartozik, a' Bavarus Király' alattvalójinak engedtetnek. 17. §; Ha valamely idegen Státusban, ennek törvényei vagy rendeletei által, az idegenek általjában vagy a' Bavarus alattvalók különösen, bizonyos magános jusokkal való élésből kizárattatnak, hasonló principium szerént kell bánni az ilyen Státus' alattvalójjal Bavariában is. 18. §; Az ilyen visszatromfolással való élésre, mindenkor Királyi különös engedelem kívántatik. 19. §; Azon idegenek, kik a' Király' engedelmével Bavariában tartozkodnak, valameddig ott maradnak 's az erre való engedelem vissza nem vétetetik, minden polgári magános jusokkal élnek. Költ Május' 26. dikán 1818-ban. *II-dik Toldalék a' IV-dik Titulus 9-dik §-sához. Ediktum, a' Bavariai lakosoknak Vallási és Egyházi tekintetbeli külső jusaik' állapotjáról.*

1) ső Szakasz. *Közönséges határozások a' Religiói állapotrol.* — 1) ső Rész, a' Religiói és Lelkiesmereti szabadságról. 1. §; Minden Bavarus lakos bátorságossá tétetik a' lelkesmereti tökéletes szabadság felől. 2. §; A' vallásnak és lelkesmeretnek tárgyaira nézve tehát senki semmikényszerítés alá nem vettetik, és senkinek, akármely vallású legyen, a' házi magános ájtatosság meg nem tiltódik. 3. §; De mihelyest több familiák magokat vallási ájtatosságra ösz-

szetsatolni akarják, erre mindenkor Királyi kifejezett engedelem kívántatik, a' 2-dik Tzikkelyben találtatandó szorosabb határozásokkal meggygyezőleg. 4. §; A' házi ájtatosság' színe alatt való minden titkos öszszegyülekezések tilalmaztatnak. — 2) *dik Rész. Vallásváltásról.* 5. §. A' Vallásváltás az ország' minden lakosainak önnön meggyződésére bizattatik. 6. §; De tsak akkor gyakorolhatják ezen választási just, mikor azon idő kort elérik, melyben megkülömböztetési tehetséggel birnak, a' melly mind két nemre nézve a' telyes idejűség' állapotja. 7. §; Minthogy ez a' Választás tulajdon szabad meggyződést teszen-fel, tehát ez tsak azokat a' személyeket illetheti, kik abban a' léleknek és elmének semmi tehetetlensége által meg nem gátoltatnak. 8. §; Egygyik felekezetnek sem szabad a' másiknak tagjait kénszerítés vagy ravaszság által a' magájéi közzé való általállásra rávenni. 9. §; Ha azok, kik a' Religiói neveltetést kormányozzák, valamely efféle választástétellel a' felhozott okok közzül valamelyikre nézve megelégedettek nem lesznek, ekkor az az igazgatószék, melly alá ezen tárgy tartozik, a' dolgot megvizgáltatni 's a' Kir. belső Ministériumnak feladni köteleztetik. 10. §; Az egyvallásról másra által lépő mindenkor személyes jelentést tenni tartozik, mind az elhagyott mind pedig azon vallás' papi előljárájainál, melyre által állani magában eltökéllette. 11. §; A' vallásváltoztatás által az elhagyott Egyházi társasági jusokat mind elveszti az általálló; de a' közönséges Státuspolgári jusokhoz, rangokhoz, és méltóságokhoz semmi befolyása nintsen a' vallásváltoztatásnak; kivévén azon esetet, ha valaki oly Vallásra állana által, melly a' Státusnak nem minden elsőségi jusaiban részesülhet. — 3) *dik Rész. A' kétféle vallásra tartozó szülöktől származott gyermekek' vallási állapotjáról:* — 12. §; Ha kü-

lömböző vallású szülőknek törvényes házassági egygyezéssekben meghatározatva volt, hogy az ő gyermekeik mellyik vallásban nevelődjenek-fel, ezen határozás tartattassék-meg. 13. §; Az ilyen házassági kötéseknek törvényességét, mind formájára mind az egygyezésnek idejére nézve, tsupán tsak a' polgári törvények szerént kell megítélni. 14. §; Ha semmi házassági kötések vagy egyéb valami egygyezések nem tétettek, vagy ha tétettek is de a' gyermekek' neveltetése azokban meg nem határozatott: ezen esetben a' fiuk attyok' vallását követik, 's a' leányok is az anyyok' vallásában neveltetnek-fel. 15. §; Egyéberant a' Vallásbéli Egyházi külömbözés a' Szülők közzül egygyiket is meg nem fosztja az őtet illető nevelési jusoktól. 16. §; A' Szülőknek meghalozása semmi változást nem okoz a' gyermekeknek a' 12 és 14-dik §-sok szerént való neveltetéssekben. 17. §; A' házassági elválások és egyéb egymástól való törvényes elszakasztatások se' okoznak a' gyermekek' vallásaikra nézve semmi újitást. 18. §; Ha a' gyermekek' vallásának állapotját meghatározó egygyezés van a' házások közt, a' szülők közzül egygyiknek más vallásra való általállása mind addig semmi változást nem okoz a' gyermekek' vallási állapotjában, míg a' szülők külömböző vallásuak maradnak: de ha az egygyik szülő a' másiknak vallására áll által, és így többé nem lesznek külömböző vallásuak, így a' gyermekeik is egy vallásuakká lesznek, ha tsak már eddig, a' házassági kötés szerént, Confirmatio vagy Szent vatsorával való élés által, más Egyháznak vallására fel nem vétettek, melly esetben meg kell maradniok ezen vallásban mind addig, míg azt a' kort el nem érték, melyben megkülömböztetési tehetséggel birnak. 19. §; A' fogadott vagy örökbevett gyermekeknek abban a' vallásban kell felneveltetni, mellyet előbbeni állapotjok kíván. 20. §; A'

házasság által törvényesekké lett zab-gyermekek, vallási neveltetésükre nézve hasonlóak a' törvényesekhez. 21. §; Egyéb zab-gyermekek is, ha az atyók megismeri őket, vallási neveltetésükre nézve úgy tartassanak, mint a' törvényes házasságbeliek: ha pedig az atyók által meg nem esmertetnek, az anyók vallása szerint neveltessenek. 22. §; A' talált és zab-gyermek, kinek anyja nem esmertetik, annak vallását követi, a' ki őtet felvette, ha; ez a' közönségesen bevett vallások között valamelyikhez tartozik, vagy pedig azon talált gyermekek' institútumának vallását, a' melyben neveltetik. Ezen eseteken kívül azt a' vallást tartsa a' gyermek, melyet azon helységnek, a' hol ő megtaláltatott, legtöbb lakosai tartanak. 23. §; A' papi előljárókat, a' legközelebbbről való rokonokat, gondviselőket, 's keresztatyákat illeti az a' jus, hogy ezen rendelkezések betöltésére vigyázzanak. Jussok van arra is, hogy e' végre a' házassági kötések 's az egyéb vallási tekintetre nézve szükséges Okleveleket, irásokat, elő kérhessék. —

2)dik Szakasz. Vallási és Egyházi Társaságok. 1)ső Rész. Ezen Társaságoknak felvétetettésekről 's megerössítettésekről: 24. §; A' Bavaáriában fennálló három keresztyén vallások, mint Egyházi közönséges 's egyenlő polgári és politikai jussokkal biró Társaságok, a' következő szorosabb határozások szerint megismeretnek. 25. §; A' nem keresztyén Vallásuaknak is teljes vallási és lelkiismereti szabadság engedtetik ugyan az 1. és 2. §-sok szerint: hanem mint Religiói Társaságokkal 's a' Státuspolgári jussokra nézve, a' polgári állapotot illető különös törvények és rendelkezések szerint kell velük bánni. 26. §; Az olyan Religiói vagy Egyházi Társaságok, mellyek a' törvényesen felvétettek között nem tartoznak, Királyi meghatározott engedelem nélkül be nem hozattat-

hatnak. 27. §; Ezek, minekelőtte felvétetnének, a' magok Hitek' ágazatait 's Egyházi belső elintéztetésüket, megfontolás végett a' Belső Ministérium elejébe terjeszteni köteleztetnek. — *2)dik Rész. A' felvétetett 's megerössített Egyházi Társaságoknak jusaikról.* 28. §; A' Királyi meghatározott engedelemmel felvétetett Egyházi Társaságok, közönséges Egygyesületek' jusaikkal birnak. 29. §; Az ő isteni ájtatoskodásra rendeltetett épületeik, mint egyéb közönséges épületek úgy oltalmaztatnak. 30. §; Az ő Isteni ájtatoskodásra 's Vallási tanításra rendeltetett Szolgáik, azon jussokkal 's tisztetéssel birnak, mellyekkel egyéb közönséges tisztviselők. 31. §; Az ő tulajdonaik a' Státus' különös oltalmazása alá tartoznak. 32. §; Az olyan Religiói Társaság, melly az ő megengedtetésekor a' közönségesen felvétetett Egyházi Társaságok' jussait meg nem nyerte, nem mint közönséges Egygyesület, hanem csak mint magános Társaság úgy tartatik. 33. §; Néki, az isteni magános ájtatoskodás szabad gyakorlása megengedtetik. 34. §; Ide tartozik az, hogy bizonyos meghatározott épületekben istentiszteleti össze-
szegyülekezéseket tarthasson, 's vallási principiumaival megegyező szokásait valamint ezen össze-
szegyülekezésekben úgy a' tagok házaikban is gyakorolhassa. 35. §. Hanem az ilyen magános Egyházi Társaságnak nem engedtetik - meg az, hogy harangokat vagy egyéb olyan külső címeket tarthasson, mellyeket a' törvények vagy a' szokás csak a' közönséges Egyházaknak tett tulajdonaikká. 36. §; Az ő vallási ájtatoskodásra rendeltetett szolgálak, mint ilyen szolgálak, semmi különös elsőséggel nem élhetnek. 37. §; A' nékiek engedtető egyéb jussok az ő felvétetettésekről szóló oklevélhez mérsékeltetnek. 38. §; Minden megengedtetett magános és közönséges Egyházi Társaság bír, a' Státus' legfőbb felvigyázása alatt,

a) 5)dik Szakaszban találtató határozásokkal megegyezőleg, azzal a' jussal, hogy a' maga Egyházi formuláji 's a' Státus' Országlószéke által megesmertetett Constitúciója szerént minden Egyházi belső dolgait elintézzze. Ide tartoznak a' következő tárgyak: a), a' hit' tudománya; b), az isteni tisztelet' formája vagy módja; c), a' Papi tisztviselet; d), a' nép' vallási taníttatása; e), az Egyházi fenyték; f), az Egyházi szolgáknak helybehagyása vagy felvétele; g), az istentiszteletre rendeltetett épületeknek 's czintermeknek felszentelése; h), a' tsupa papi dolgokban való törvénykezés' gyakorlása, úgy mint a' lelkiismeret állapotja, az egyházi 's vallási kötelességeknek betölttetése, a' hit' tudományával, a' *Sympholicus* könyvekkel 's az ezeken fundálódó Constitúcióval megegyezőleg. 39. §; Ehez képpest, az Egyházi tisztviselőket, előjárókat, vagy ezeknek képviselőjüket illeti az a' közönséges jus, hogy arra vigyázzanak, hogy az Egyházi törvények 's az ezekkel megegyező isteni tisztelet megtartassanak, a' Vallásnak és Erkölttségnek tiszta lelküisége megöriztessék, 's annak terjedése eszközlöttessék. Hogy egyenegyenkiki mi némű részt venni köteleztessék ezen munkában, kifejeztetik az ő tisztviselői meghatalmaztatásában. 40. §; Az Egyházi tisztviselő Kar, a' tsupa fenytési just, ahoz illő mérséklések szerént gyakorolja. 41. §; Az Egyházi társaságnak minden tagja köteleztetik, magát annak fenytékeinek alája adni. 42. §; De semmi Egyházi hatalomnak nintsen jussa arra, hogy tagjait a' hit' törvényeire, külső kényszerítés által erőltesse. 43. §. Ha egy vagy más tag az isteni tisztelet' 's az Egyházi rendtartások' megvetését közönséges magaviselete által kimutatja, vagy másokat a' magok ájtatoskodásokban megzavar, jussa van az Egyházi Társaságnak arra, hogy az ilyen méltatlan tagokat a' maga gyűléseiből kizárja. 44. §.

Az Országban, mint közönséges Egygyesületek, felvétetett Egyházaknak jussok van tulajdont birni, 's a' fennálló törvényekkel megegyezőleg ennekutánna is szerezni. 45. §; A' nem közönséges Egyházi Társaságok' tulajdonosi jussa, az ő fslvétetetésének oklevele szerént, vagy ha ebben arrol semmi elintéztetés nem találtatna, a' magános Társaságoknak jussaik szerént határoztatnak - meg. 46. §; A' mit, minden kivétel nélkül akármelly Religiói Társaság mint tulajdont, törvényesen bír, akár isteni tiszteletre akár taníttatásra legyen határoztatva, 's legyen az fekvő jószág, tőkepénz, kész pénzkamat, drágaság, vagy akármí egyéb ingó portéka, a' Státus' kezessége alá tartozik, mint a' Constitúció' IV. dik Titulusának 9. dik §-sa tartja. 47. §; Az Egyházak' vagyonait semmi szín alatt nem lehet a' Státus' vagyonává tenni 's a' fundáló' határozásánál egyéb célra fordítani a' Részeseknek megegyezőzése nélkül; 's ha közönséges fundálást illet a' dolog, a' Rendek' egygyezőzése nélkül elidegeníteni vagy akármí egyéb célra fordítani. 48. §; Ha az egyik vagy másik közönségben, az Egyház' helybéli szükségének kielégittetése után a' vagyonnak valamely része fenn marad, ezt ugyan azon Religiói Társaságnak szükségeire kell a' következő határozások szerént fordítani, úgymint: a) más olyan közönégékbéli Egyházi templomoknak fenntartására vagy helyreállittatására, mellyeknek nintsen elégséges vagyonok; b), a' szegényebb Egyházi szolgák' fizetésének nagyobbitására; c), új és szükséges papok' szaporittatására; d), papi személyek készittetésére szolgáló intézeteknek kegedelmekre; e), az elkorosodás vagy betegségek által szolgálatra alkalmatlanná tétett papi személyeknek tápláltatássokra. 49. §; Ha még ezen jóltévő intézetek után is, ezen jövedelmekből még valami fennmaradna, azt a' papi tisztviselő Kar'

egygyetértésével az Oskolai 's szegények számára való intézetekre kell fordítani, a' hova tartozik a' betegekre való gondvisélet is.

3)dik Szakasz. *A' felvétetett Egyházi Tarsaságoknak az Országlószékhez képest való állapotjáról.* — 1)Ső Rész. *A' Religiói és Egyházi dolgokban.* 50. §; Ő K. Felsege már több izbéli rendeletei által kifejezte a' maga valóságos akaratját, azeránt, hogy a' papi hatalomnak a' maga tulajdon munkálkodási határában meggátoltatni soha nem kell, és hogy a' lelkiesmeret' és Vallási tudomány' tsupa papi tárgyaiba, a' Királyi politikai Országlásnak belé avatkozni soha ne kelljen, azonkívül, a' hol a' Királyi fő oltalmazási vagy felvigyázási jusnak helye lehet. A' Királyi tisztviselői Karok tehát ennek szoros megtartására ezennel újabban útasítottatnak. 51. §; Valameddig tehát az Egyházi Hatalom a' maga tulajdon munkálodási határain kívül nem lépett, ő, a' maga jusainak és törvényeinek minden nemű megsértések ellen a' Státus' Hatalmának oltalmához folyamodhat. 52. §; Hanem az Egyházi Tarsaság' tagjainak is szabad, ha a' Papi Hatalom ellen a' meghatározott rendtartásnak megsértéséért valami panaszszok van, a' Királyi Országlószéknek oltalmához folyamodni. 53. §; Ezen segedelemért, vagy azon tisztviselői Karhoz, melly alá ezen tárgy tartozik, vagy pedig egyenesen a' Királyhoz járulhat a' Papi Hatalom. Az első esetben a' nevezett tisztviselő Kar, a' Belső Ministerium elejébe terjeszti a' panaszt. 54. §; A' panaszt ezen Ministerium megvizsgáltván, a' Papi tisztviselő Kart, ha a' dolog nem nagyon siető, előbb meghalgatja, azután megteszi az illendő rendelést. 55. §; Az Uralkodó rendeltethet nevezetes alkalmatosságokkal közönséges imádságokat és háladási innepeket a' maga Státusában talaltató külömbkülömb

templomokban a' Papi tisztviselő Karok által. 56. §; Arra is jussa van, hogy, ha észre veszi, hogy valamelyik Egyházi Tarsaságba szakadások, rendetlenségek, vagy valamelly visszaélések belekaptak, az egygyességnek 's Egyházi rendnek helyreállittatása végett, a' maga védelme alatt Zsinatokat tartasson, de a' nélkül, hogy magát a' Vallási tudomány' tárgyaiba avassa. 57. §; Minthogy a' Fejedelmi felvigyázatnak a' Státus' határain belül előforduló minden tselekedetekre, történetekre, 's állapotokra ki kell terjeszkedni: erre nézve jussa van a' Státus' Hatalmának az Egyházi Tarsaságoknak gyülekezeteikben tanítottó 's egyéb előforduló minden dolgok felől, tudósittást kivánni. 58. §; Ehezképpent, a' Papi Hatalomnak semmi törvényeit, rendeleteit vagy egyéb végzéseit kihirdetni és végre hajtani nem szabad, a' már ezen tekintetben régtől fogva feunálló Királyi parantsolatoknak tartása szeréért, a' Felsegnek megnézése 's helybehagyása nélkül. A' Papi tisztviselői Karok, minekutánna a' kihirdetésre való engedelmet megnyerték, tartoznak a' rendeleteikről szolló Hirdetésnek elején ezen engedelemtől mindenkor meghatározott módon emlékezni. 59. §; Az olyan kinyilatkoztatásokra, melyek tsak a' Papi Karok' alá tartozó papságot illetik, 's a' már megengedődött közönséges rendeletekből folynak ki, nem kívántatik új engedelem. 60. §; A' Papi törvénykezésnek gyakorlása ugyan a' 38-dik §-nak h. betüje szeréért az Egyházi Hatalmat illeti: az ezen tekintetbéli ki-rendeltetődő ítélőszékeknek mindazáltal valamint szintén az ő Constitútziónak is, minekelötte behozattatnának, a' Király által meg kell erőssitetniük. Arra is vigyázni szükség a' Kir. tisztségeknek, hogy a' Királyi alattvalók a' Papi tisztek által törvénytelen fizettetésekkal ne terheltessenek, vagy pedig a' magok foglaltatoskodásaikban igen terhesen ne gátok-

tassanak. 61. §; A' parantsolt helybe-
hagyások tsak a' Királytól adattathatnak-
ki a' Belső Ministerium által, a' hova a'
kihirdetendő 's egyéb rendelkezések be-
küldtetni 's körülállásosan bejelente-
ni kell. — 2) *dik Rész. Polgári tsele-*
kedeteikben 's egyéb polgári tekinte-
teikben. 62. §; A' Religiói és Egyházi
Társaságoknak, azon dolgokban, mellyek
őket egyéb polgárokkal együttvéve ille-
tik, a' Státus' törvényeihez kell szabni
magokat. 63. §; Ezen törvényeknek,
polgári tekinteteikben, az Egyházi fők
éppen úgy alájok vettetnek, mint egyen-
egyén minden egyéb Egyházi tagok. 64.
§; Hogy jövendőre nézve ezeránt minden
kétségeskedések elhárítottjanak, mint vi-
lági vagy politikai tárgyak úgy tartatnak
az Egyházi személyekre nézve az itt kö-
vetkezők: a), a' papoknak minden egy-
gyezéseik 's testamentumaik; b), jószá-
gaikról, haszonvételekről, kamatokról,
's a' többi, tejendő minden határozásaik;
c), a' papság' büntételeit 's büntettetését
illető minden rendelkezések 's végzések; d),
házassági törvények, mennyiben a' pol-
gári egygyezést 's ennek következeit il-
letik; e), Privilegiumok, Dispensatiok,
Immunitások, Kivétetések, a' mennyiben
politikai vagy polgári körülállást illet-
nek; f), a' templomoknak és papi házak-
nak épittetését 's fenntartatását illető tar-
tozásokat meghatározó közönséges elinté-
zések; g), az Egyházi prébendákról szol-
ló polgári végzések; h), az Egyházi lais-
tromokat, mint a' népesség' felszámlálta-
tásának kútfejét, mint a' polgári állapo-
pot' számoló könyvét, 's mint az Egyházi
Dokumentumoknak törvényességét illető
Rendszabások. 65. §; Mind ezekre az
előszámált tárgyra nézve egyedül tsak
a' Státus' (politikai) Hatalmát illeti a' tör-
vénytétel 's személyes törvénykezés. 66.
§; Eszzerént a' polgári személyes pa-
nasz dolgában, minden papok, minden

Contraktusokból folyó perlekedésekre, 's
az ő eltestált vagyonaiknak elintézésére
nézve, 's a' többi, egyedül tsak a' politi-
kai törvénytételek' elejébe tartoznak. 67.
§; Ők a' Constitúció V. dik Titulusának
5. dik §. sa szerént, valamint a' polgári
ügy büntetési törvénykezésben is szaba-
dok. 68. §; A' papi személyeknek meg-
halálózásakor arra kell figyelmeznii, hogy
a' papi foglalatosságok, ha a' meghalt pa-
pi személy arról nem gondoskodott, fél-
be ne szakadjanak; erre nézve vigyázni
kell, hogy a' készületek, mellyek az is-
tentisztelethez tartoznak, milyenek p. o:
a' szent Edények 's egyebek, petsét alá ne
zárattassanak, hanem vagy mindjárt a'
következő papi személynek, vagy ha e'
nem lehet, gondviselés végett valamely
bizonyos személynek adattassanak által.
69. §; A' nagyobb bünöket illető törvény-
tétel a' papokra nézve is, a' Királyi Vilá-
gi törvényes szék' elejébe tartozik. 70. §;
Hanem ezek mindenkor tudósítani hôte-
leztetnek azon papi székot, melly alá a'
vizgálás alatt lévő papi személy tartozik,
a' vizgálás' következéseiről, hogy annak
személye eránt a' papi szék is illendő inté-
zeteket tehessen az ő papi állapotjára való
tekintetben. 71. §; Semmi Egyházi erő-
szakos eszköznek nem lehet a' polgári
élethez 's állapothoz semmi befolyása a'
Státus' Hatalmának engedelmé nélkül. 72.
§; A' Világi Törvénytévő székeknek azon
tárgyak eránt való foglalatosságait,
mellyek a' felhozott határozások szerént
az ő kezeik alá tartoznak, a' papi székek-
nek semmi belészollása félbe nem sza-
kaszthatja 's meg nem gátolhatja. 73. §;
Az Egyházak és Papok a' hozzájuk tartozó
vagyonra nézve, sem az alattvalói állapot-
ra, sem törvénykezésre, sem a' Státus'
terheire való tekintetben nem élhetnek
semmi feloldoztatással. 74. §; Mind azok
a' régibb feloldoztatások, mellyek ezen
tekintetben eshettek, ezennel eltöröltetnek

és semmivé tétetnek. 75. §; Az Egyházi vagyon Administráltatása, az ezen tekintetben kiadatott törvényekkel megegyezőleg, a' Királyi fő oltalom 's fő felvigyázás alá tartozik. (A' többi következik).

J e l e n t é s.

Egy vendég fogadóról, melly Bétsben az úgy nevezett Schullerstrassében 902-diki szám alatt egész újan álitatott-fel, ily névvel: a' *Magyar Király fogadója*.

Az Országlószék nékem kegyelmesen megengedni méltóztatott, hogy a' 902-diki szám alatt a' belső városban lévő tulajdon házamat vendégfogadóvá tegyem. Következik rövid leírása: — Két kapun járnak-be, az egygyiken a' nagy, a' másikon a' kisebb Schullerstrassébol; az udvarban tágas istalók vannak. Az első és második emelet 22 egészen parquetirozott, (fa táblával kirakott) és finomül kivalérozott szobákból áll. Minden tehetségemet arra fordítottam, hogy nállam se' csak minden kitellő alkalmatosságot találjanak a' Tit. utazó úrak, de még arról is gondoskodtam, hogy főbb rangú és méltóságú személyek hozzájuk illendő lakást, szolgálatot, és alkalmatosságot, mind magokra mind szolgálókra nézve mindig készen találjanak. Fekszik fogadóházam a' város közepén a' Szent István templomához közel, a' Cs. K. Posta-ház megett, olly helyen, hogy a' városnak minden fartályaival egy útsza által kaptoltatik össze, tehát ezen okra nézve maga magát ajánlja. — Nékem a' ki elébb a' Farkasnál, az úgy nevezett Auban, későbbben pedig a' Barna Szarvas-

nál az *Alte Fleischmarkt*on valék vendégfogadós, a' vala mindég fő tzéalom, hogy mérsékelt ár, szorgalmatosság, pontosság, és tisztaság által nyerném-meg vendégeimet; a' mit annyiban el is értem, hogy nem tsak Honnyunkbéli, de Külső Országi vendég úrak is számosan szállottak-meg nálam. Mostanában is tsak az leszen gondom, hogy kettőztetvén iparkodásomat, azon szép, és nagyra becsülendő bizodalmat, mellyet sok úri vendégeknél nyertem, még jobban jobban megerősítsem. Ezzel tehát a' fő méltóságú nemességnek, és az érdeemes publikumnak egyszersmind tudtára adom vendégházamnak már megtörtént kinyittatását, magamat kegyes Grátziájokba, és pártfogássokba ajánlván.

Wuester György,
polgári Vendégfogadós.

H i r a d á s.

Holitschban, Magyarországon, a' Cs. K. Ösi és Familiaai jószágok Fő Igzzgatása által, ezen esztendőben, Augustusnak 24-dik és 25-dik napjain, feles számú eredeti Spanyol hágó kosok, és több mint 2000 darab, a' tenyésztetésre alkalmas anya, 's egyéb jó-kóri juhok, számos fejő tehenekkel 's borjakkal egyetemben, kótyavetye' után fognak a' többetigérőknek, kész pénzel való fizetésért, eladattatni. —

A' kótyavetye a' feljebb mondatott napokon, a' szokott rendtartásszerént dél-előtti 9 órakor fog a' Holitsi Cs. Kir. nyári kastélyban véghez menni.

Költ Bétsben Junius' 11-dik napján, 1818.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Jun. 30-dikán 243 $\frac{5}{8}$ — Jul 1. napján 244 $\frac{7}{8}$ — 2-dikán 245 — forintot.